

GORENJSKI GLAS

LETNO V. — ST. 27 — CENA DIN 8.—
KRANJ, DNE 5. JULIJA 1952

GLASILLO OSVOBODILNE FRONTE ZA GORENJSKO



Delavci »Gradisak« na Trati pri Skofji Loki so si zgradili udobno in lepo stanovanjsko poslopje

„Za socialistično mislečega človeka“ je geslo jeseniških kovinarjev v tekmovanju na čast VI. kongresa KPJ

Jesenški kovinarji so te dni pričeli tekmovanje v počasitev VI. kongresa KPJ. Na množičnih sestankih, ki so jih imeli na Jesenicah in na Javorniku, so sprejeli vrsto tekmovalnih obveznosti. Nekatere med njimi se po značaju in vsebinski razlikujejo od dosedanjih običajnih tekmovalnih nalog, ki so vsebovale le borbo za proizvodnjo in kar je v zvezi z njo. Sedanje tekmovanje obveznosti pa zajema že tudi delavce, kateri jih je delovno ljudstvo z dozdanjo graditvijo socializma že ustvarilo. Večidel tekmovalnih obveznosti vsebuje skrb za delovnega človeka in za njegovo socialistično prevzemo, brez katerih

Prevoz rečnih školjk je še vedno predrag

Tovarna gumbov v Kamniku, ki izdeluje vse vrste gumbov za široko potrošnjo, ima težave zaradi visoke cene školjk, iz katerih izcepljuje biserni gumbi. Sam prevoz školjk iz Vojvodine do Kamnika stane več kot 83.000 din za vagon. Če k temu pristojemo se stroške doba: nega podjetja, se proizvodnja bisernega gumba še bolj podraži. Zato je podjetje skrbelo proizvodnjo bisernih gumbov na čim manjšo količino. Namesto te so pričeli izdelovati nove vrste gumbov, da bi zadovoljili potrebe trga. Člani delovnega kolektiva tovarne gumbov so zelo marljivi. Tudi v prostem času življuje mnogo za svoje podjetje. Med drugim so s prostovoljnimi delom oskrbeli tovarno z drvmi in zmanjšali za vse leto ter odstranili eden od največjih materialnih in tehničnih problemov v parku pri Mekinjih. Letos so si uredili prosvetno dvorano. Razen tega so zgradili mlejnčnično delavnico, kjer pravljajo svoje pokvarjene stroje. S tem so občutno zmanjšali proizvodne stroške, ker so bila popravila, ki so jih preizvrševala druga podjetja, zelo draga.

500 ličink na njivi - kmet pa o temu nič ne ve

Koloradski hrošč se je razpzel že po vsem območju mestne občine Kranj. Vendar se nevarnosti, ki grozi malokdo zaveda. Množični pregledi krompirjev so dokaj klavrn. Na terenu Huje-Klanec se jih nihče ne udeležuje.

Niti kmetijska zadruga v Kranju ne kaže pravega razumevanja za akcijo. Razen s prodajo škropil, z nimerem ne pomaga. Ne sedeluje niti pri organizaciji množičnih pregledov, niti ne pomaga kmetom s strokovnimi nasveti, čeprav ji je to načelo zadalo Svet za kmetijstvo vlade LRS.

Najmanj pa se za stvar zanimajo sami kmetovalci. Izgleda, da jih bodo morali izkušnje poučiti, kako zelo so podcenjivali nevarnost. Tako je n. pr. kmet Janez Urbanc z Rupe v nedeljo 22. junija, namesto da bi pregledal krompirje.

Norce je bril, zdaj pa ima

Martin Dolinar iz Dragočajne je bil iz frotovcev norce, ko so pri prejšnjem množičnem pregledu našli na njegovi njivi 7 koloradskih hroščev. Posmeval se, češ da so tisti, ki hrošči istejso — hrošči. Pri zadnjem množičnem pregledu so frontovci spet pregledali Dolinarevo njivo. Nič manj kakor tri tisoč ličink najrazličnejših velikosti je obdelalo krompirjev grmičke, kar dokazuje, da lastnik nasada ni nikoli pregleoval, celo pri okopavanju in osipavanju ne. Marsikratki grmički so našli med zadnjim pregledom tudi na njivi smledniškega župnika, kar je tembolj žalostno, kajti od intelektualca (četudi mu preobrazba življenja na vasi ne uga) bi pričakovati, da bi laže in prezdej revacnost, ki preti tudi njegovim krompirjevym nasadom, če hroščev ne bo zatrli.

Goričani so proslavili svoj veliki dan

20. junij — praznik goričke občine, ki je pred devetimi leti zaznamovala množičen odhod svojih najboljih sinov in hčera v partizane. Že prej so odhajali, a ta dan leta 1943 jih je odšlo v gozde kar trideset. Zato je prav, da je ZB v Goričah prav ta datum proglašil za svoj občinski praznik.

»Ko človek ogleduje novo elektrarno v Mostah, se mora nehotno zamsiliti v velikanski trud in napore, ki so jih vlo-

Na graditelje hidrocentrale v Mostah, ki je v nedeljo pričela obratovati, je lahko ponosno vse delovno ljudstvo Jugoslavije

V nedeljo je bil v Mostah pri Žirovnicu veliki praznik. Razen praznovanja desetletnice požiga železniškega mostu in počastitev spomina talcev, ki so jih Nemci pred desetimi leti postrelj, je bila še slovenska otvoritev hidroelektrarne. Prva dva agregata sta pričela to dan oddajati električno energijo. Slovesnosti so razen velikega števila občinstva prisostvovali tudi člani vlade LRS in CK KPS, med njimi minister Franc Leskošek, ki je v imenu vlade LRS in CK KPJ čestital graditeljem tov. Maček, podpredsednik vlade LRS, Tone Dollnšek, član CK KPS in drugi.

Predsednik Upravnega odbora višjega gospodarskega združenja in direktor za elektrogospodarstvo tov. Jože Zeleznik je pozdravil goste in obrazložil potek graditve hidroelektrarne. Zamisel, da bi v soteski Kavčke zgradili hidroelektrarno, ki je že starca. O tem so že razmislili v nekdanji Avstroogrški in bivši Jugoslaviji, resnično pa se je šele v socialistični Jugoslaviji. Graditi so jo začeli leta 1946, v pogonu pa bi morala biti že leta 1949. Nekatere strojne dele so ob začetku gradnje naročili v neki tovarni na Madžarskem, ki pa jih ni bila sposobna izdelati. Nato so turbine naročili v Avstriji. Avstrijska tovarna jih je res izdelala, pa so jih sovjetske zasebne oblasti preprodale izvoziti v Jugoslavijo. Načini zastopnika, kot je dejal v svojem govoru tov. Fran Leskošek, so jih še videli na donavskem pristanišču, odkoder pa so odpadle v neznano smer, zelo verjetno pa v Sovjetsko zvezo. S tem so Sovjeti zavrljali pravocasno monza, računalni pa so verjetno, da naše tovarne še niso zmnožno zgradili turbin. Toda zavest delavcev v ljubljanskem Litostroju je premagala te težave in prekrizala sovjetske račune. V tridesetih mesecih so konstruirali in izdelali obe turbine, kar je za naše razmera rekorden čas. Pri gradnji hidroelektrarne v Mostah pa so razen Litostroja sodelovali še podjetja »Elektroprojekt«, ki je izvršilo projektiranje, »Gradis IMM«, »Elektrosonde«, Metalna »Fran Leskošek« iz Maribora, jeseniška Zelezarna, 3. maja z Reke, »Rade Končar« in »Munja« iz Zagreba, tovarna »Elin« iz Avstrije, ki je dobivala generatorja, montažna dela pa je opravilo podjetje »Hidromontaža«.

Ko človek ogleduje novo elektrarno v Mostah, se mora nehotno zamsiliti v velikanski trud in napore, ki so jih vlo- žili v to delo njeni graditelji. Tisoče in tisoče vagonov materiala je bilo izkopanega, vzidanega in vgrajenega v ta veliki objekt naše kapitalne graditve. Graditelji so izkopali več kot 200.000 kubikov materiala, vgradili okrog 2200 vagonov cementa, okrog 700 ton železa, 72.000 kubikov betona itd. Tovorni vlaki so sto vagoni bi komaj zmogeli pripeljati vso mehansko opremo, s katero je elektrarna opremljena. Hidromehansko opremo je izdelal delovni kolektiv Metalne »Fr. Leskošek« iz Maribora. Ob tem delu, ki smo ga prvič opravili doma, je kolektiv dobil bogate izkušnje. Tudi tu smo naleteli v času gradnje elektrarne v Mostah na težave v inozemstvu, kjer smo naročili hidromehansko opremo. Pogoj, pod katrimi bi nam oni to izdelali, so bili za nas nesprejemljivi. Iz inozemstva smo dobili le načrte, pa še ti so bili pomakanjivi. Kljub temu pa je delovno ljudstvo Jugoslavije, ki so jih ob izdelavi hidromehanske opreme pridobili, so tako velike, da pravijo da-nes delavci in strokovnjaki že tovarne, da bi danes znali izdelati tako opremo z manjšo porabo materiala. Kot računa-jem, bi pri tem prihranili 10 do 20 odstotkov železa.

Prva aggregata, ki ju je vključil v obratovanje Fr. Leskošek, že dajeta električno energijo, vsak po 7500 kw. Prva etapa HC Moste je s tem končana. S tem pa zmogljivost centrale še ni popolnoma izkoriscena. Letos bodo pregrado nad sotesko Kavčke še dvignili, akumulacijsko jezero se bo povečalo. Nato bodo zgradili še dve aggregata, enega za 7500 kw in enega za 11.000 kw. Ko bosta pričela obratovati se da dva aggregata bo HC Moste proizvajala letno okrog 150 milijonov kilovatov.

Graditelji HC Moste so opravili veliko dela. Njihova zmaga je zmaga vseh nas. Električna energija, ki so jo s svojim delom ustvarili, bo lajšala delo našemu delavcu in tako prispevala k izboljšanju našega življenja.

Kdor je gasilec in kdor se zaveda važnosti gasilske organizacije, v nedeljo na gasilski festival na Jesenice

Gasilstvo ni samemu sebi namen, ampak je varovalec naših domov in našega dela. Tega se mnogi žal premalo zavestijo, kadar nanese pogovor na gasilce. In vendar so prav gasilec tisti, ki bedijo v naših podjetjih in jih varujejo požar, jih preprečujejo, če se pojavi in so pripravljeni pomagati povsod tam, kjer se zgodi bodisi požar ali kakšna druga elementarna nesreča. Zato ne pretiravamo, če pravimo, da gasilci varujejo naše delo — naš kruh. Nešteto-krat so to že dokazali in se dokazujejo. Ce bi ne bilo gasilcev, bi bilo že mnogo našega dela, zlasti v industriji, kjer je stalna nevarnost požarov, nujenega. Zato ni niti čudnega, da je prav požar dal pobudo za ustanovitev industrijske gasilske čete jeseniške Zelezarne, ki praznuje te dni sedemdesetletnico svojega obstoja. Ta jubilej pa ni praznili čestitki in vošč za neko doseženo starost, ampak je priča desetletju skrbiv in dela. Zato je tudi program spominskih srečnosti na gasilskem festivalu na Jesenici delovni program. Na slobotnih tekmovanjih se bodo pomerile številne gasilske desetine v trodelenem napadu in gasilskem petroboju, popoldan pa bo mokra vaja vseh edinic. Razen tega bo jeseniški gasilski festival pregledal moči in izurjenost našega gasilstva, zato pregega svoj lokalni značaj in postaja praznik ne samo gorenjskega, ampak vsega slovenskega gasilstva. Da se tegi gasilska društva v Sloveniji zavedajo, sodimo po prijavah udeležencev. Maribor, Strnišče pri Ptuju, Ljubljana in še mnogi drugi kraji izven Gorenjske so pri-

GASILCI!
GASILKE!

Pokažite svojo gasilsko zavest in se udeležite

JESENIŠKEGA GASILSKEGA FESTIVALA od 4. do 6. julija

Naj ne bo nikogar, ki bi se v nedeljo, 6. julija ne udeležil velike gasilske parade, ki bo manifestacija moči in množičnosti gorenjskega gasilstva

Prebivalstvo Gorenjske! Z udeležbo na festivalu dokaži, da se zavedaš ptrebe gasilske organizacije, ki želi naše domove in naše delo — naš kruh!

Pripravljalni odbor gasilskega festivala na Jesenicah

Na pomoč!

Delovni kolektiv tovarne verig in plugov v Lescah je proslavil 30-letnico podjetja

Prejšnji teden je poteklo trideset let, kar je v Lescah pričela obratovanje tovarne verig in plugov. Lesci so takrat prilegeli menjati svojo socialno strukturo; pretežno kmečka vas se je razvila v delavski kraj. Da so bili leščanski delavci vseskozi zavedni, potruje njihova udeležba v narodnoosvobodilnem boju, še bolj pa delovni uspehi, ki so jih v tem času prejeli.

Ko so delavci in delavke te tovarne v nedeljo proslavljali tridesetletnico obstoja svojega podjetja, so se morda spominjali desetletij borbe za njihove delavske pravice. Marsikaj so jim lahko povedali tovariši, ki delajo v tovarni že trideset let, marsikaj jim je pa povedala razstava, ki je prikazovala razvoj podjetja od ustanovitve pa vse do danes. Ohranjena sindikalna zastava iz leta 1926 je prav getovo med najdragocenjšimi razstavljenimi predmeti, saj priča, da je bilo leščansko delavstvo strokovno organizirano že od vsega začetka. Sindikalne zastave in darila, ki si jih je delovni kolektiv v povojskih letih priboril, dopolnjuje borbeno pot leščanskega delavstva od časov kapitalističnega izkorisčanja do danes, ko kolektiv upravlja svoje podjetje po delavskem svetu in upravnem odboru.

Tudi na tej slovesnosti so leščanski delavci prejeli novo priznanje za uspehe, ki so jih dosegli lani v drugem polletju. Priboril so si prehodno zastavo, ki jo je imel doslej delovni kolektiv tovarne emajlirane posode v Celju naslov zasluga delovnega kolektiva v svoji stroki in 70.000 din denarne nagrade.

Na proslavi so po pozdravnih govorih in številnih čestitkah, ki so jih kolektivu izrekli zastopniki raznih ustanov in organizacij, z navdušenjem sprejeli tekmovanje v počastitev VI. kongresa KPJ, ki ga je napovedal vsem podjetjem kovinske predevalne industrije delovni kolektiv tovarne "Titane" iz Kamnika.

Vsačkogar bo verjetno zanimalo, kako so leščanski verigarji in kovači živelj pred vojno in kako živijo danes. Tov.

Mladinska občinska konferenca v Domžalah

Konec junija je bila v Domžalah prva mladinska občinska konferenca, ki so ji prisostvovali sekretar OK mladine za ljubljansko okolico tov. Lenarčič, predsednik Sveti za kulturo in prosveto tov. Jule ter drugi zastopniki ustanov in mlađinskih aktivov s področj domžalske občine. Na konferenci so podrobno razpravljali o delu mlađinskih aktivov ter o raznih težavah, ki jih pri tem imajo. Delo v domžalskih mlađinskih aktivih je najbolj težavno zaradi tega, ker mnogi mlađinci, ki delajo v domžalskih

Goričani so proslavili občinski praznik

(Nadaljevanje s 1. strani)
vorniki so obujali spomine na številne žrtve naših narodov za svobodo in lepše življenje. Po govoru tov. Milana Lošterka, org. sekretarja OK KPS v Kranju je vod bivših partizanov izstrelili častno salvo, nato pa so ozkrili spominsko ploščo. Predstavniki množičnih organizacij in mati padlega borcev Vrečka

podjetijih stanujejo izven Domžal. Zato se dela v mlađinski organizaciji ne more udeleževati tako, kot bi se ga v nasprotju slučaju. Najbolj delaven je mlađinski aktiv papirnicarjev na Količevem. Kljub temu pa so ugotovili, da se mlađina vse bolj udejstvuje p kulturi in športu. Sekretar OK mlađine je med razpravo nakazal tudi kvarne vplive, s katerimi skuša duhovščina zastrupljivati našo mlađino. Bil je mneja, da mora mlađinsko in partijsko vodstvo pri tem biti budno na straži.

Konferenca je sklenila in si zadala nalog, da priredi mlađinski festival na območju domžalske občine. Prav tako bodo mlađinski aktivti tekmovali na čast kongresa KPJ. Ob zaključku zasedanja konference so v občinski mlađinski komite izvoli res le dobre in pozitivne mlađine, ki se obujiblji, da bodo vse naloge izvršili in skrbeli za pozitivne dela na vseh področjih politične, gospodarske in kulturno-prosvetne dejavnosti.

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO JESENISKE ŽELEZARNE BOV TEKMOVANJU NA GASILSKEM FESTIVALU ZASTOPALA BREGANTOV DESETINA

Za izbirno tekmovanje desetin prostovoljnega gasilskega društva jeseniške železarne je vladalo med posemzanimi desetinami veliko zanimanja. Vsaka desetina bi rada prišla v poštev pri tekmovanju v trodelenem napadu in v gasilskem peterboju, ki bo v soboto, 5. julija na jeseniškem gasilskem festivalu. Zato so se desetine na izbirno tekmovanje, ki je bilo v nedeljo, 29. junija, mrzljeno pripravljale.

Tekmovanja so se udeležile 4 desetine prostovoljnih, izven konkurence pa je tekmovala tudi desetina poklicnih gasilcev. Prvo mesto je osvojila Bergantova brigada.

Poklicni gasilci, ki so tekmovali izven konkurence, so pokazali 100% - odstotno tehnično izvežbanost in upamo, da se bodo z uspehom pomerili s poklicnimi gasilci iz Maribora in Ljubljane.

Prva četa Kokrškega bataljona v maju 1943. — Na čelu komandant Franci Štefe - Miško

so položili pred spominsko ploščo številne vence. Udeleženci so nato skupno kosili v taborišču druge čete, nakar so odšli proti Goričam, kjer sta obe četi okrog 3. ure uprizorili uspel partizanski napad. V mimohodu, ki je bil kako uro pozneje, je skozi Goriče strumno korakalo nad 150 udeležencev partizanskega manevra v polni vojaški opremi in prav tolkinjo število PLZ in gasilcev. Na tribuni pred občino so bili številni predstavniki političnih in družbenih organizacij s tov. Milanom Lošterkom na čelu. Prav tako so bili na tribuni vsi prvočorsi Kokrškega bataljona. Po mimohodu je bil miting, ki se ga je udeležilo več kot 2000 ljudi z Gorič in okolice, in na katerem so govorili v programu občinskega praznika tov. Majdič, sekretar občinskega komiteja KPS Gorič, komandant partizanskega manevra tov. Košir, Franc Koželj-Vanja, član OK KPS Kranj in drugi. Po mitingu je sledila zabavna prireditve, na katerih so med drugimi nastopili pionirji s folklornimi plesi.

NOV AVTOBUSNI RED Avtobusna proga Tržič—Kranj—Ljubljana

je pričela redno obratovati s 1. julijem 1952 po naslednjem voznem redu:

7.00	odh. Tržič	prh. 14.27
7.45	Kranj	13.45
8.25	prh. Ljubljana	odh. 13.00

Proga bo obratovala vsak dan. Vozna cena za relacijo Tržič—Ljubljana znaša din 150%, Tržič—Kranj din 55% in Kranj—Ljubljana din 100%. Upoštevajo se vsi komercialni popusti za skupine in nedeljske povratne karte.

Avtobusna proga Bled—Kranj—Ljubljana

obratuje vsak dan po sledenjem voznem redu:

6.00	odh. Bled	prh. 16.05
7.10	Kranj	15.00
7.50	prh. Ljubljana	odh. 14.15

Proga obratuje vsak dan. Vozna cena za relacijo Bled—Ljubljana din 200%, Kranj—Ljubljana din 100%. Upoštevajo se vsi komercialni popusti za skupine in nedeljske povratne karte.

Karel Beravs, ki še danes dela v tovarni je leta 1922 zaslužil le 14 din na dan, danes pa zasluži več kot 8000 din mesečno. Njegov tovarš Andrej Rajnhard je zaslužil leta 1922 22 din dnevno, danes pa okrog 9000 din mesečno. Gizela Jagić, ki dela prav tako že trideset let v podjetju je zaslužila takrat 15 din na dan, danes pa 9 do 10 tisoč din mesečno. Anton Dežman je zaslužil leta 1922 22 din na dan, Marija Justin 15 din na dan itd. Pa tudi obratovodje, kljub temu da so imeli višje plače kot delavci, so zaslužili slabo. Tako je na primer obratovodja Martin Vrečko zaslužil 1984 din mesečno. Mislim, da te številke povedoval, kakšno je bilo kapitalistično izkorisčanje in kaj so si delavci kljub težavam, ki jih imamo pri graditvi socializma.

Ob tridesetletnici obstoja tovarne verig in plugov ni več kapitalist, delovni kolektiv sam upravlja svoje podjetje in sam gospodari. Njegovo preizvodništvo usmeriti vsa sredstva v obnovbo in gradnjo ključnih objektov, če smo se hoteli prebiti skozi težave, ki so nam grozile z bedo na vseh stranach. Zato ni bilo mogoče posvečati nekatерim govpodarskim panogram, med njimi tudi živinoreji, tiste pažnje, kot bi jo moral. Naše celotno gospodarstvo je moralo biti strogo planirano, ker so to zahtevala naše osnovne potrebe. Seveda ni bilo brez napak, zlasti pri gospodarskih panogah drugotega značaja, med katerimi je bila tudi živinoreja. Tu mislim predvsem na obvezen odkup goveje živine, ker so na kupovalci odkupovali živino ne glede, ali je zdrava, ali ne. Sele, ko so priceli živinoreji posvečati več pažnje, so opazili, da je predvsem v Bohinju, ki je najvažnejše živinorejsko središče radovljškega okraja, precej živine tuberkuloze. Zal, da tega niso ugotovili že v času obveznih odkupov, saj bi takrat načlaže izločili celno živino. Toda po toči je prepozno zvonti. Zato so sedaj, da bi zatrili govejo tuberkulozo, v nekaterih predelih Bohinja popolnoma ustavili izvoz živine. Obolele živali bo sveda treba odstraniti. Zaradi tega so živinorejeci, ki bodo morali dati obolelo živino v zakol, že zagotovili potrebna sredstva, da si bodo lahko nabavili zdravo živino.

Klub temu, da so se bohinjski živinorejci v zadnjih enajstih letih borili z velikimi težavami (v času vojne je okupator izropal veliko število živine, še več pa so jo zavedeni v svobodotujbeni Bohinji pošljali v gozdove za hrano partizanskim edinicam), so lani in letos pokazali že vidne znake napredka v živinoreji, kar je prav gotovo zasluga dobro organiziranih živinorejskih odslovcov pri kmetijskih zadrugah na Bohinjski Bistrici, pri Stari Fužini in v Srednji vasi. Naš splošni gospodarski razvoj je dal živinorejcem znova proste roke in lahko so se zopet posvetili živinoreji in sirarstvu ter opustili vse nedonosne kmetijske panoge. Pri prej omenjenih zadrugah so uredili večje mlekarne, ki zbirajo in predelajo vse mleko v Bohinju. Gospodarske potrebe — skupnost pašnikov in skupna predelava mleka — silijo kmetovalce k medsebojnemu sodelovanju ne samo po kmetijskih zadrugah, ampak tudi k skupnemu sodelovanju med zadrugami. Medzadržni odbor, ki ga formalno še ni, pravzaprav že obstaja, saj se že sedaj posamezni odbori med seboj redno posvetujejo v vseh važnih vprašanjih. Kljub temu pa bo verjetno potrebno, da ta odbor postavijo tudi formalno, predvsem zaradi velikega mlekarnega obroča, ki ga bo treba zgraditi na Bohinjski Bistrici. Ta obrat bo prinesel bohinjskim živinorejem in sirarjem veliko koristi in jih vzpopodbujel k še večjemu napredku v živinoreji in mlekarstvu. V mlekarstvu obratu na Bohinjski Bistriči bi bila centralna

Na poti k napredku živinoreje v radovljškem okraju

Živinoreja je v radovljškem okraju enina panoga kmetijstva, ki se izplača. Voja je — zlasti v Bohinju — na pravila precej škode. V letih po osvoboditvi je bilo moralno naše gospodarstvo usmeriti vsa sredstva v obnovbo in gradnjo ključnih objektov, če smo se hoteli prebiti skozi težave, ki so nam grozile z bedo na vseh stranach. Zato ni bilo mogoče posvečati nekaternim govpodarskim panogram, med njimi tudi živinoreji, tiste pažnje, kot bi jo moral. Naše celotno gospodarstvo je moralo biti strogo planirano, ker so to zahtevala naše osnovne potrebe. Seveda ni bilo brez napak, zlasti pri gospodarskih panogah drugotega značaja, med katerimi je bila tudi živinoreja. Tu mislim predvsem na obvezen odkup goveje živine, ker so na kupovalci odkupovali živino ne glede, ali je zdrava, ali ne. Sele, ko so priceli živinoreji posvečati več pažnje, so opazili, da je predvsem v Bohinju, ki je najvažnejše živinorejsko središče radovljškega okraja, precej živine tuberkuloze. Zal, da tega niso ugotovili že v času obveznih odkupov, saj bi takrat načlaže izločili celno živino. Toda po toči je prepozno zvonti. Zato so sedaj, da bi zatrili govejo tuberkulozo, v nekaterih predelih Bohinja popolnoma ustavili izvoz živine. Obolele živali bo sveda treba odstraniti. Zaradi tega so živinorejeci, ki bodo morali dati obolelo živino v zakol, že zagotovili potrebna sredstva, da si bodo lahko nabavili zdravo živino.

Kot zgleda, se bo živinorejci v trikotu Bohinj—Ljubljana—Bled s svojo okolico. Tudi tu ni težko opaziti večletnih prizadevanj živinorejev, da bi izboljšali živinorejo. Vestno vodijo ročno živinorejci, ki so včasih usmrtili živino, ker so načlaže izločili celno živino. Toda po toči je prepozno zvonti. Zato so sedaj, da bi zatrili govejo tuberkulozo, v nekaterih predelih Bohinja popolnoma ustavili izvoz živine. Obolele živali bo sveda treba odstraniti. Zaradi tega so živinorejeci, ki bodo morali dati obolelo živino v zakol, že zagotovili potrebna sredstva, da si bodo lahko nabavili zdravo živino.

Kot zgleda, se bo živinorejci v trikotu Bohinj—Ljubljana—Bled s svojo okolico. Tudi tu ni težko opaziti večletnih prizadevanj živinorejev, da bi izboljšali živinorejo. Vestno vodijo ročno živinorejci, ki so včasih usmrtili živino, ker so načlaže izločili celno živino. Toda po toči je prepozno zvonti. Zato so sedaj, da bi zatrili govejo tuberkulozo, v nekaterih predelih Bohinja popolnoma ustavili izvoz živine. Obolele živali bo sveda treba odstraniti. Zaradi tega so živinorejeci, ki bodo morali dati obolelo živino v zakol, že zagotovili potrebna sredstva, da si bodo lahko nabavili zdravo živino.

Kot zgleda, se bo živinorejci v trikotu Bohinj—Ljubljana—Bled s svojo okolico. Tudi tu ni težko opaziti večletnih prizadevanj živinorejev, da bi izboljšali živinorejo. Vestno vodijo ročno živinorejci, ki so včasih usmrtili živino, ker so načlaže izločili celno živino. Toda po toči je prepozno zvonti. Zato so sedaj, da bi zatrili govejo tuberkulozo, v nekaterih predelih Bohinja popolnoma ustavili izvoz živine. Obolele živali bo sveda treba odstraniti. Zaradi tega so živinorejeci, ki bodo morali dati obolelo živino v zakol, že zagotovili potrebna sredstva, da si bodo lahko nabavili zdravo živino.

Kot zgleda, se bo živinorejci v trikotu Bohinj—Ljubljana—Bled s svojo okolico. Tudi tu ni težko opaziti večletnih prizadevanj živinorejev, da bi izboljšali živinorejo. Vestno vodijo ročno živinorejci, ki so včasih usmrtili živino, ker so načlaže izločili celno živino. Toda po toči je prepozno zvonti. Zato so sedaj, da bi zatrili govejo tuberkulozo, v nekaterih predelih Bohinja popolnoma ustavili izvoz živine. Obolele živali bo sveda treba odstraniti. Zaradi tega so živinorejeci, ki bodo morali dati obolelo živino v zakol, že zagotovili potrebna sredstva, da si bodo lahko nabavili zdravo živino.

Kot zgleda, se bo živinorejci v trikotu Bohinj—Ljubljana—Bled s svojo okolico. Tudi tu ni težko opaziti večletnih prizadevanj živinorejev, da bi izboljšali živinorejo. Vestno vodijo ročno živinorejci, ki so včasih usmrtili živino, ker so načlaže izločili celno živino. Toda po toči je prepozno zvonti. Zato so sedaj, da bi zatrili govejo tuberkulozo, v nekaterih predelih Bohinja popolnoma ustavili izvoz živine. Obolele živali bo sveda treba odstraniti. Zaradi tega so živinorejeci, ki bodo morali dati obolelo živino v zakol, že zagotovili potrebna sredstva, da si bodo lahko nabavili zdravo živino.

Kot zgleda, se bo živinorejci v trikotu Bohinj—Ljubljana—Bled s svojo okolico. Tudi tu ni težko opaziti večletnih prizadevanj živinorejev, da bi izboljšali živinorejo. Vestno vodijo ročno živinore

Nekaj zaključkov o Gorenjskem festivalu

Nekateri naši pomembnejši listi, kar Ljudska pravica, Slovenski poročalec in glasilo Ljudske prosvete — Ljudska prosveta so med Gorenjskim festivalom ali kasneje objavili večne pripreditev, vendar brez globlje analize stanja kulturno-umetniških društva. S tem člankom bom poskušal vrzel izpolnil.

Gorenjski festival je doslej prva skupna akcija gorenjskih, predvsem sindikalnih kulturno-umetniških društva. Ker so SKUD le v industrijskih krajih in so le-ta tudi številno najmočnejša med kulturnimi društvi, moremo zaključiti, da je festival mobiliziral večino kulturnih delavcev iz delavskih in uslužbenih vrst. Najmočnejši pa je bil odziv pevecov. V oddaljenih vasnah naseljih so pevske zbori le redki in pevski slabo izšolanji, zato so nastopili od kmetovalcev predvsem tisti, ki so člani SKUD v delavskih naseljih.

Festival je imel do neke mere namen predstaviti javnosti kulturno moč gorenjskih delavskih, v tem času se sindikalnih društev. Pred ustanovitvijo »Svoboda« je bila takrat kulturno politična akcija temelj potrebna, da ugotovimo dosedanje delo sindikalnih društev in da s programom, namenjenim za festival, začrtamo pot snujočim se »Svobodom«.

Kvalitetna in idejna moč kulturnih društva sta se v festivalu jasno zrcali, prav tako slabosti društev. Ceprav so strokovnjaki izjavili svoje vtise o nastopajočih, bi se pri tem vprašanju še nekoliko džrdal. Marsičesa iz nastopov niso mogli razbrati.

Vprašanje dramatskega repertoarja je na primer na Gorenjskem zelo kočljivo. Niti eno društvo ni v pretekli sezonah naštriralo idejno kvalitetnega dela, tudi SKUD »Plamen« iz Kropne ne, saj je Cankarjeve »Hlapce«, s katerimi je govorilo med festivalom v Kranju, le ponovilo. Res je, da so prav večja in razgibanje društva večino kvalitetnih del, ki so primerena za amaterske odre, že odigrala, vendar tega, da so popoloma zanemarila tematiko osvobodilne vojne in socialne borbe, ni mogoče opravičiti. Kroparski igralci so z Izvedbo »Hlapcev« dokazali, da morejo tudi manjša društva s skrbno pripravo izvesti zahodne dela. Uprizoritev »Hlapcev« in doživljajne publike ob njej pa je bkrati dokazala, da ne drži mnenje, češ na preprostejši delovni človek Cankarjevih ali drugih težjih del ne razume. Razumne jih, če so prav in lepo podana.

Ob plaži, ki se je razbohotila po naših odrh je preusmeril dramatskega repertoarja ena važnih in nujnih nalog vseh naprednejših društev, zlasti novih »Svobode«.

Festival je tudi pokazal, da so nam vsej zanjši proletarski pisatelji neznani, prav tako pa tudi kulturna delavska dediščina iz predvojnih let. Kaj malo je zapisanega o nekdanjih delavskih kulturnih društih iz industrijskih centrov: Kranja, Jesenice, Tržiča in dr. Prav festival bi moral prikazati delavsko kulturno tradicijo, in vendar je ni. Na teh tradicijah naj rastejo društva »Svoboda« in naš delavski naravščaj. Lik Toneta Čufarja bi mogel biti kažpot mnogim mladim ljudem. Borba zavest članov nekdanjih delavskih kulturnih društva bi morala razvremati sedanjo kulturno dejavnost. In vendar puščamo v nemar to svetlo obdobje proletarskega boja za kulturno uveljavljanej revolucionarnega delavstva.

Tu se pojavlja tudi vprašanje, v kakšni meri raste naš novi proletarski pisateljski rod. Razstava slikarjev-amaterjev je pokazala, da je na Gorenjskem vrsta ljudi, ki iščejo umetniški izraz v barvah. Ali ni morda prav toliko ljudi, ki skušajo svoje umetniško čustvo izraziti s pisano besedo in za katere dane ničesar ne vemo? Društva bi morala poskrbeti tudi za to vrsto naraščajočih. Prav gotovo bi našla način, kako bi se ti mladi pesniki in pisatelji smisli in izpopolnjevali.

Tretja pomembnejšost, ki smo jo opazili na Gorenjskem festivalu je nega govora. Trenutno premorejo le Jesenice množičnejši recitacijski zbor, povsod drugod je ta obliko kulturnega udejstvovanja zanemarjena. Tržič je sicer v preteklem letu na tem področju mnogo storil, toda v tem letu je popustil. V resnicu imajo vsa društva po nekaj boljših recitatorjev, ki nastopajo ob različnih prilikah, toda smotrnega in poglobljenega dela na tem področju ni opaziti. In vendar je nega jezikova ena izmed osnovnih nalog kulturnih društev. Verjetno ne more nobena druga pravna kulturne dejavnosti tako poglobiti smisli.

šla za estetsko doživljajanje literarnih del kakor prav recitacijska dejavnost.

Pevska društva so izmed vseh nastopajočih skupin pokazala načelje. Spoznali smo, da imamo na Gorenjskem vrsto dobrih pevskih zborov, ki morejo izvajati tudi težja dela. Isto velja tudi za pionirske pevske zborove. Okrepiti pa bo treba podeželske pevske zborove s strokovno sposobnejšimi pevovedaji.

Kočljivo je tudi vprašanje mladinskih pevskev zborov. Na festivalu je nastopilo samo jesenški mladinski zbor poleg gimnazijskoga iz Kranja. Res je nekaj mladinskih zborov tudi na nekaterih višjih gimnazijah in šolah učencev v gospodarstvu, toda izven teh ustanov ni nobenega mladinskega pevskega zborov, razen v Begunjah. Opažamo tudi, da tvorijo jedro naših odraslih pevskih zborov starejši ljudje. Povprečna starost pevca pri Presernovem pevskem zboru v Kranju je 40 let. Mnogo govorimo o kulturnem udejstvovanju mladine, ta slika pa nam pokaže kako je v praksi. Društva se bodo morala temu vprašanju vsekakor bolj posvetiti in poskrbiti, da se mladina vključi ne samo v pevske zborove, temveč tudi v druge panege kulturne dejavnosti.

Poglejmo še kako je z orkestri. V času festivala sta nastopila v Kranju tržiški orkester, ki je sedaj najaktivnejši na Gorenjskem. Nastopil je tudi pred nedavним osnovani orkester z Jesenice. Orkestra v Kranju in Škofiji Loka sta mrtva, ali obstojijo še drugi orkestri na Gorenjskem mi nisam znano. Zanimel Gorenjskega simfoničnega orke-

stra, ki jo je v preteklem letu sprožil Tržič, bi se dala realizirati. Potreben je bilo oskrbeti že jeseni vse orkestre na Gorenjskem z enotnim lažjim programom, ki naj bi ga izvajali skupno na prihodnjem festivalu. Ob pomoči nekaterih strokovnjakov bo mogoče vse, tudi sedaj mrtve orkestre, usposobiti.

Kočljivo je tudi vprašanje godb na pihala. Trenutno je najboljša godba na Jesenicah, ki zmori tudi koncertni program. Vse druge godbe pa doživljajo krizo, po vsej verjetnosti, ker so prepušcene same sebi in jim nihče ne nudi nobene pomoči in opore. Take godbe obstojijo tudi v manjših krajih, kakor v Senčurju, Cerknici in Žireh. Toda povsod se pojavlja polno nezdravih odnosov, ki imajo svoj izvor predvsem v premajhni idejno-politični, strokovni in finančni podpori. Ce nočemo, da to vrsta dejavnosti še naprej propadala, moramo stopiti v tesnejši stik z godbeniki in pokazati za njihovo delo več razumevanja!

Posebno poglavje je folklora, oziroma ljudski plesi. Na festivalu so bili potisnjeni prav v ozadje, v druzbeni del festivalnega programa. Zaradi tega so se plesali upravičeno čutili užaljeni.

Ker v tem času vprašanje ljudske plesne umetnosti še ni razčleneno in se v naših vrhovih vodijo razgovori o njene vrednosti in njenem mestu v našem kulturnem programu, je festivalni odbor postavil folklorne skupine na zadnje mesto. Vendar smo imeli priliko občutiti, da mladi plesalci iz Dražgoš, Količevega in Tržiča, ki so nastopali na

festivalu, jemijo folklorno plesno umetnost zares. Mnenja sem, da to treba le končno določiti pravo mesto folklori. Živa je in naša je. Delavski razred jo bo moral nujno prevzeti kot vso ostalo kulturno zapuščino ter ji dati v prihodnjih obdobjih svoj pečat. V kolikor bo pa živel na podeželju, se bo s celotno politično kulturno smerjo prevašala in bo ostajala se nadalje izrašplesne tvornosti naših ljudi.

Ko smo tako bežno pregledali raven in stanje nastopajočih društev, ki istočasno predstavljajo jedro kulturno-umetniške dejavnosti na Gorenjskem, moremo ugotoviti, da ostaja še v naprej najvažnejše vprašanje ideološke usmerjenosti ljudi, ki se bavijo s kulturo. Lep razred zavedni kulturni delavci bodo zadevi bistvo kulturno-umetniških stremljenj naše družbe, bodo mogli dati kulturni v tem obdobju razredni in s tem nov družbeni pečat. To je jasno dokazala publike, ki je spremila festival. Ob vsakem idejno zgrešenem programu je začutila, da program ne odgovarja, da je zastarel, ni sodoben in da je zato neukaten. In tu ne moremo goroviti o neki izbrani publike. Bili so to ljudje, ki ne spremajo vseh kulturnih dogajanj in ki nimajo posebne kulturne izobrazbe. V teku borbe za svobodo, v teku borbe za gospodarski dvig pa se jim je izostril čut ne samo za politično in gospodarska vprašanja, temveč v enaki meri tudi za kulturne vrednote. Politično delo v društvenih je jamstvo za kulturne ustvarjanje. In tega pričakujemo od novih »Svoboda«. D. Bavdek

Proslava 70-letnice »LIRE«

Sobotna proslava kamniške »LIRE« bo prisrela manifestacija, na katero bo prihitele tudi mnogo predstavnikov slovenske pevske kulture iz Ljubljane. Za koncert, ki bo v gimnazijski telovadnici, vladala velika zanimanje, saj je bila »Lira« vedno ponos Kamnika, pa tudi Kamnik je postal po njej slaven.

Spored sobotnega »Lirinega« koncerta obsegata delo vseh naših pomembnejših skladateljev, med katerimi so zastopani najstarejši, kakor Mašek, Hajdrich, Jenko, Foerster, pa tudi sodobni. Zbor bo izvajal tudi Apifovo »Bilenčko« v prizrebi najmlajšega člena »Lirinega« zboru Samu Vremščaku.

V »Lirinem« zboru je 35 pevcev, od katerih je večina mladih moči. Najdalje sodeluje pri zboru Jože Grčar in to od 1. 1947., 10 let manj pa Mirko Vedlin. Dirigent Ciril Vremščak vodi »Liro« že od 1. 1920., kar je redki pojav v zgodovini naših pevskih društev. Slavnostni govor ob priliki proslave našega najstarejšega pevskega društva bo imel predsednik »Lire« in Albert Cebulj.

Prešernov dom podjetja »Kamnik« bo kmalu doigran. Prejšnji teden je bila dvorana se vsa polna zidarških odrov, ta teden pa so jih že odstranili in na pravilni betonsko ploščo za tla. Sedaj urejajo oder in opravljajo zadnja dela. Se dva tedna, pa bo dvorana že lahko sprejela goste!

Prešernovo gledališče je s »Snom kresne noči« zaključilo letošnjo sezono

Za zaključek sezone je Prešernovo gledališče v Kranju pripravilo na prostem Shakespearjevo pravljeno igro »Sen kresna noč«. Od treh doslej v Kranju odigranih Shakespearjevih del je »Senk nazahajtevnejša«, pa tudi najbolj uspešno, čeprav predstava ni pokazala vseh vrhov tega genialnega pesniškega ustvarjalca renesanse.

Strečno izbrano prizorišče — gozdček na Planini — ki je v svitu številnih raznobarnih reflektorjev nalikoval čarobni vilinski pokrajini — je samo privabilo številne obiskovalce, tako da tokrat gledališčemu vodstvu ni bilo pritoževati nad slabim občutjem. Predstavo so si ogledali poleg obiskovalcev Prešernovega gledališča tudi delovni ljudje, ki gledališče kdaj občutijo. Ne dvomimo, da z njimi marsikdo poslej vzljubi umetnost in se iz slučajnega spredstavljanja v stalnega obiskovalca gledališča.

Maloštevilni gledališčni ansambl sam tako velikega dela ne bi zmogel zato da vodstvo pritegnilo k sodelovanju in zasedeo tudi v večjih vlogah včetve nepoklicnih igralcev, bivših članov amaterskega gledališča. Mislim, da so znana imena, kakor Reš, Hlebš, Sorli, Stuhec in nekatera druga, tudi privabila marsikaterega gledalca.

Igra je zrežiral Dino Radojevič. Efektno je izdelal zlasti spredno dejanje »stršno žalostno komedijo« angleških obrtnikov, ki bi se radi sliši gledališča. Ljubimski scene pa so nekoliko zbledele. Od igralcev je posebno ugajal Janez Eržen kot nagajivi, toda dejanski dušni Spak.

Beležke o glasbenih prireditvah na jeseniškem mladinskem festivalu

Da bi človek ocenil prireditve na jeseniškem mladinskem festivalu, bi bilo potrebno več prostora, kot ga imam na razpolago. Zato se zatekam le v kratkem beležkom, ki naj bralcu predložim.

Že na uvodni prireditvi je festival otvoril jesenški simfonični orkester, v katerem sodeluje več kot 20 mladincev, ki bodo že v bližnji bodočnosti tvorili njegovo jedro. Pomen tega orkestra za Jesenice je velik, saj bo z resnično umetniško glasbo vzgajal glasbeni okus jeseniške mladine, ki so ga ji pokvarili v zadnjih letih razni jazzi.

Koncertni večer, na katerem je nastopilo 6 vokalnih in 4 instrumentalnih skupin, nam je pokazal številnost mladine, ki se na Jesenicah ukvarja s peticjem ali z glasbo. Pod vodstvom prof. Pintariča je pionirska pevski zbor odpel 4 pesmi in z lepim izvajanjem navdušil občinstvo. Zelo lepo je zapel tudi zbor Metalurško-industrijske šole. Mladini pa so bili v izvajjanju sigurni, kar priča, da zbor redno in vztajno vadí. Pevski zbor Šole učencev v gospodarstvu se nam je na koncertu šeprvič pridružil. Zbor je številno močan, saj steje blizu sto pevcev in pevk, in razpolaga z dobrimi ženskimi glasovi, moške glasove, ki so slikejši, pa bo treba prihodnje leto počasiti z novimi pevci.

Nastopila pa sta tudi dva manjša pevski zborovi iz jeseniške železarne, zbor OTK, ki ima za seboj že vrsto nastopov, in zbor glavnih pisarnar, ki je zelo raznolik.

Na uvodni prireditvi je festival otvoril jesenški simfonični orkester, v katerem sodeluje več kot 20 mladincev, ki bodo že v bližnji bodočnosti tvorili njegovo jedro. Pomen tega orkestra za Jesenice je velik, saj bo z resnično umetniško glasbo vzgajal glasbeni okus jeseniške mladine, ki so ga ji pokvarili v zadnjih letih razni jazzi.

Koncertni večer, na katerem je nastopilo 6 vokalnih in 4 instrumentalnih skupin, nam je pokazal številnost mladine, ki se na Jesenicah ukvarja s peticjem ali z glasbo. Pod vodstvom prof. Pintariča je pionirska pevski zbor odpel 4 pesmi in z lepim izvajanjem navdušil občinstvo. Zelo lepo je zapel tudi zbor Metalurško-industrijske šole. Mladini pa so bili v izvajjanju sigurni, kar priča, da zbor redno in vztajno vadí. Pevski zbor Šole učencev v gospodarstvu se nam je na koncertu šeprvič pridružil. Zbor je številno močan, saj steje blizu sto pevcev in pevk, in razpolaga z dobrimi ženskimi glasovi, moške glasove, ki so slikejši, pa bo treba prihodnje leto počasiti z novimi pevci.

Nastopila pa sta tudi dva manjša pevski zborovi iz jeseniške železarne, zbor OTK, ki ima za seboj že vrsto nastopov, in zbor glavnih pisarnar, ki je zelo raznolik.

Na uvodni prireditvi je festival otvoril jesenški simfonični orkester, v katerem sodeluje več kot 20 mladincev, ki bodo že v bližnji bodočnosti tvorili njegovo jedro. Pomen tega orkestra za Jesenice je velik, saj bo z resnično umetniško glasbo vzgajal glasbeni okus jeseniške mladine, ki so ga ji pokvarili v zadnjih letih razni jazzi.

Koncertni večer, na katerem je nastopilo 6 vokalnih in 4 instrumentalnih skupin, nam je pokazal številnost mladine, ki se na Jesenicah ukvarja s peticjem ali z glasbo. Pod vodstvom prof. Pintariča je pionirska pevski zbor odpel 4 pesmi in z lepim izvajanjem navdušil občinstvo. Zelo lepo je zapel tudi zbor Metalurško-industrijske šole. Mladini pa so bili v izvajjanju sigurni, kar priča, da zbor redno in vztajno vadí. Pevski zbor Šole učencev v gospodarstvu se nam je na koncertu šeprvič pridružil. Zbor je številno močan, saj steje blizu sto pevcev in pevk, in razpolaga z dobrimi ženskimi glasovi, moške glasove, ki so slikejši, pa bo treba prihodnje leto počasiti z novimi pevci.

Nastopila pa sta tudi dva manjša pevski zborovi iz jeseniške železarne, zbor OTK, ki ima za seboj že vrsto nastopov, in zbor glavnih pisarnar, ki je zelo raznolik.

Na uvodni prireditvi je festival otvoril jesenški simfonični orkester, v katerem sodeluje več kot 20 mladincev, ki bodo že v bližnji bodočnosti tvorili njegovo jedro. Pomen tega orkestra za Jesenice je velik, saj bo z resnično umetniško glasbo vzgajal glasbeni okus jeseniške mladine, ki so ga ji pokvarili v zadnjih letih razni jazzi.

Koncertni večer, na katerem je nastopilo 6 vokalnih in 4 instrumentalnih skupin, nam je pokazal številnost mladine, ki se na Jesenicah ukvarja s peticjem ali z glasbo. Pod vodstvom prof. Pintariča je pionirska pevski zbor odpel 4 pesmi in z lepim izvajanjem navdušil občinstvo. Zelo lepo je zapel tudi zbor Metalurško-industrijske šole. Mladini pa so

V NEDELJO MED KROPARJI

Kropa, to starodavno železarsko naselje s tisoč davnino in pomembnejšimi spomini na preteklost, postaja zanimiva ne samo za zgodovinarja, ampak za vsega, ki spremlja kulturni razvoj našega podeželja in industrijskih središč. Stoletja so morala preteči, da se je Kropar, človek, ki mu je nekako prirojen umetniški čut, zagotovil prostor, kjer bo umetniške sposobnosti lahko razvijal. V Kropi že orje budožer in pravljiva prostor za temelje novega kulturnega doma, čež leto ali dve se bo iz nove stavbe že razlegala pod vrh Jeliceve pesem mladih in starejših kovinarjev. Kulturni dom pomeni za Kroparje več, kakor za druga manjša naselja, kajti kotlina v kateri žive, je dejalec od kulturnih središč. Kroparski mladinci se nimata dati kam, ko preneha z velom. Zato tudi tolkino prizadevanje



absolutna umetnokovaške šole

Kroparjev, da bi bil dom čimprejšen. Delavci v »Plamenu« — krovovarni, ki daje keruh skoraj vsem kroparjem — so darovali 1 milijon evrov tržnega dobička za novi dom, vojni ves zaslužek čanskoletnega in dočasnega naduruga doma za gradnjo tega loma ter zbirali in dobro prodali več odpadnih materialov. Tudi ta denar je šel v blagajno novogradnje. Vodstvo »Plamena« je k vsem tem vstopom pridalo še 700.000 din iz svojega sklepa. Denarnih sredstev bo torej dovolj, zlasti če upoštevamo, da so darovali okoliški kmetje precej stavnega lesa, delave pa brezplačno izdelali potrebno opeko in cement. Enovitost, ki je ohranila Kroparje v najtejših dneh v tej kotlinici, kamor sonce četrtek leta skoraj ne posveti, radi še vedno velika dela.

Sreča prej kakor kulturni dom pa dobi Kropu moderno kopališče, ki nastaja

Gornje fužine s plavžema za taljenje rude in varjenje kovnega železa. V miniaturi je videti na razstavi tudi vigenec »Vices«, čeprav je le-ta še ohranjen in so si ga številni gostje iz okolice Kropne in Ljubljane v nedeljo lahko ogledali z življnjem, kakršnega so Kroparji živili še pred petdesetimi leti: na ješah je žarelo ogtje ob nakovalih je odmevala pesem kladiv, iz ponove sta dališi žonta in frželovec skoraj edini jedi teh ljudi. Le otrok, ki se takoreč zrasli na ješah ali ob ješah, ni bil.

Nedvomno bo tov. Bertoncelj, ki je najbolj vstrajno zbiral muzealje, ob potenci drugih Kroparjev — zbirko prvega kovaškega muzeja v Sloveniji še izpopolnjeval. Pomembnost muzeja je Kroparjem znana, saj bolj pa jima je morsala postati odita ob otvoritvi, saj so velikemu dogodku prisostvovali številni tudi najpomembnejši in najuglednejši umetnostni zgodovinarji, med njimi dr. France Štele, vsečiliški profesor in ing. Ciril Rekar, direktor Tehničnega muzeja, pod čigar strokovnim vodstvom se bo kroparski muzej izpopolnjeval. Muzej je otvoril celo predsednik Svetu za promet in kulturo, minister Boris Zihler.

Ta dan je minister Zihler odkril tudi spominski plošči, vzdani na rojstnih hišah slikarjev — domačinov Petra Žmitka in Janeza Potočnika. Z razstavo najnajih del pa je premilna rojakata predstavila »Narodna galerija«. Pred odprtjem spominske plošče Žmitku je prof. Stelle posebej poudaril, da se je ta slikar najbolj približal ljudski umetnosti in upodabljaju domačim krajev in ljudi. Njegova umetnost je tako realistična, da je za dobo, ko je prevladoval v slikarstvu še romantični duh, revolucionarna. Dela starejšega, gluhonemega Potočnika pa so v slovenskem slikarstvu redči nit med barokom in klasicizmom. Nenavadno živi portreti dokazujejo izrazit umetniški čut tega slikarja-samotnika.

Nedeljskim slovesnostim je dala svojki počet tudi razstava učencev Šole za umetno kovaštvo, naslednje nekdanje industrijske šole »Plamena«. Medtem ko je industrijska šola imela le oddelek za umetno kovaštvo, je od lanske jeseni samostojna šolska ustanova, ki je pridružila umetnokovaškemu še graverški in cizeleški oddelek. Kot umetni kovači Kroparji že slovijo, zato okusni lestenci, na razstavi niso presenečali, nedvomno pa bodo Kroparji zadobili sloves tudi kot graverji, saj so intarzije srebra v ljeve bakrene škatlice prave umetnine. Le na bakrenih tolčenih izdelkih jo čutiti, da so to prvi začetki. Perspektive za razvoj umetnega kovinarstva so v Kropi ogromne. Z enim med štirimi absolventi Šole za umetno obrt v Ljubljani, s tov. Gašperšičem, so dobili kroparski umetni kovači odličnega projektanta, tako da so po njegovih osnutkih nastala že dela, ki dokazujejo velik napredok. Šolo za umetno kovaštvo obiskuje sedaj 24 učencev, medtem ko so štirje uspeli. Spritoj prirojenega talenta za sablajo v ljubljanski šoli za umetno umetniško delo bi Kroparji lahko razvili poleg kovinarske tudi vse druge

umetne obrti — lesno, grafično in keramično!

Zanimivosti v Kropi so si domačini in gostje ogledovali vse dopoldne, popoldne pa so obiskali staro Termanovo kovačijo ob Lipnici, ki je to nedeljo po dolgih letih spet obnovljena. Pod težkim vodnim kladivom so spretni kovači kovali žarečo železo.

V Kamni gorici, kamor so se gostje skupaj s Kroparji potem napotili, so ta dan razstavljali predmete, ki so jih nekaj prednikov nakovali v svojih vigenicah, in delali v že opuščenem vigenicu na Polju, kjer se je kakov v vseh drugih vigenicah v Kamni gorici in v Kropi kremelj delavski razred.

**LUTKOVNO GLEDALIŠČE Z JESENIC
JE ZAKLJUCILO SEZONO Z GOSTOVANJEM V KAMNI GORICI IN
KROPPI**

Lutkovno gledališče z Jesenic ni razveseljevalo s svojimi predstavami le jesenskih pionirjev, ampak je gostovalo večkrat tudi v podeželju v veselje in zadovoljstvo pionirjev in odraslih. V zadnjem času je obiskalo vse večje kraje v radovljškem okraju s priljubljeno igrico žogico-Nogico. Petmajstvo in šestnajsto predstavo te igrice, s katero je začelo svojo sezono, je odigralo v Kropi in Kamni gorici. Povsod, kjer so



Z razstave slikarjev — amterjev med Gorenjskim festivalom. Vilko Merinšek: Pomoč v vasi

Kam „BOREC“?

O klubu za konjski šport »Borec« smo slišali lani same hvainice. Zaslilna hvalnice, kajti klub si je zgradil modern hipodrom in organiziral velike konjske dirke. Pa poglejmo v letošnje leto. Plesni večer, skyöring in jahanljivi tečaj za začetnike, to je dosegel vse delo »Borcev«.

Plesni večer je vodstvo skrbno pripravilo, toda doseglo je le moralni uspeh, ne pa finančnega. Ves izkupiček je šel za najemnino dvoran v Domu JLA, za dekoriranje in za glasbo. Zaradi močnega snežnega meteza in slabega obiska so skyöring ponovili, pa bi bilo bolje, če ga ne bi, ali pa vsaj naslednji dan po plesni večeri ne. Jahanljivi tečaj v redu poteka, toda kaj bo potem, ko bodo tečajniki že obvladali začetne elemente jahanja in bi radi sedli na konje?

Cas konjskih dirk se je resaše začel. Vsaki klub za konjski šport bi se moral vsaj pripravljati na to prireditve. Zveza za konjski šport je razposlala vsem klubom kolesar prireditve in hrskati navodila za treninge. Za pregled sposobnosti in pripravljenosti na dirke naj bi klub organizirali pomladanske crosse na konjih. Kranjski »Borec« se navdihnil ne drži, kajti nekaterim vodilnim članom se zdaj taka prireditve vse prekromina in za dobre jezdce odveč.

»Visoko kvalitetos: so si pridobili nemara lani jeseni, ko ni nikje odšel na tečaj za dresurno jahanje v Ljubljani? V maju je prejel klub vabilo, naj bi sodeloval pri konjkih dirkah v Krškem. Čeprav bi prireditelji povrnili vse stroške, je »Borec« sodeloval odklonil. Po načrtu Zvezze bi moral klub organizirati prireditve, pa ni pripravil niti eno točke. Za Titovo štafeto so po začugu tehničnega vodje dobili zadnji hip 7 konj, na Gorenjskem festivalu pa niso verjetno sodelovali zato, da ne bi pretregali letošnje tradicije. Predvideno je bilo tudi, da bi se klub povezel in strokovno sodeloval z društvom rezervnih oficirjev, kar pa je še zmeraj samo predvideno.

Vse to torej kaže »velik klubov na-predtek. V zmoti ste, če mislite, da člani nimajo volje in veselja do jahanja! Tehnični vodja žrtvuje vse svoje prostre ure do delo. Kriv je upravni odbor, oziroma nekaj članov upravnega odbora, ki nadvise cenijo funkcije in brezpolidne debate. K tej skupini pristevo-vamo na žalost tudi predsednika, ki bi izposojanje konj lahko znatno popravil stanje v klubu, kajti brez konj res niso mogče gojiti konjskega športa.

Sodobna iz Poljske

Industrijski kraj na Poljskem je dolelačast, da ga je obiskal minister nove vlade. Tuk pred javnim govorom je izrazil željo, da bi ga poslušalo vsaj 300.000 ljudi. Predsednik mestnega odbora je na že dvakrat povečano zahtevo z vzdihom pristal.

Po zborovanju je govornik ves navdušen vprašal predsednika, kako mu je uspelo zbrati toliko ljudi. Le-ta se je hudomušno nasmehnil in dejal: »Veste, ko ste mi rekli, naj zberem 50.000 ljudi, mi ni prav niti skrbelo. Zbral bom tajno policijo, uniformiralo policijo in državne uradnike, sem si misli, pa bo vaša želja izpolnjena. Ko ste zahtevali 100.000 ljudi, sem bil v zadregi. Končno mi je šinila modra v glavo: dal sem raztrošiti vest, da Rusi zapuščajo Poljsko. A ko ste zahtevali 200.000 ljudi, bi skoraj obupal. Po dolgem tuhanju me je spet razsvetil in po mestu je začelo krožiti, da bodo na trgu obesili nekaj ministrov. Efekt ste pa sami videli!«

O razstavi mladih fotografov in in likovnikov na Jesenicah

V času mladinskega festivala so na Jesenicah razstavljali tudi mladi fotografiri in likovniki. Zanimiva in pestrata je bila predvsem razstava fotografij, saj je razstavljalo kar 27 mladih fotografov z Jesenic in Javornika od devetletnega Igorja Smoleja, desetletnega Edvarda Miklja, enajstletnega Jakoba Kleča v dvanajstletnega Zdenka Vesela do 24-letnega Velimira Jovičiča. Tematika, ki so jo mladi fotografi obravnavali, je bila kaj različna in je zajemala iz njihovih doživetij tisto, kar jim je po doživetjanju in letih najboljše. Tako je devetletni Igor razstavil med svojimi fotografijami žerjav v Hrenovici, ki ga vsak dan opazuje s svojega okna. Tudi desetletni Edvard Mikljev je po fotografijami povedal, kaj je doživeljjal na izletu, ob pogledu na Sosedove goske in kakšno je bilo ugibanje v Pogovoru pred tekmo. Tudi iz mladinskih fotografij diha vera v življence, saj je bilo na razstavi opaziti precej slik s pomladno tematiko. Tako je na primer Marjan Bernot razstavil Cvetičo Ilavado, Valentina Crv Prvi dih pomladni, Aleš Nagode Narcisne poljane, Ignac Nagode razpoloženjsko fotografijo Ob robu gozda, Marija Noč se je izpovedala V maju, Dušan Novak v Sneg je skopnol, v Pomladni vodah in v Šopku narci, Marija Vilman v Zgodnjih pomladih itd. Pa tudi druga tematika je v kamerasih mladih fotografov našla svoj izraz. Lojze Pirman obuja težko preteklost s sliko Fa-

šizem je unišil moj rodni dom, Valentin Orv je pokazal Orača, Marjan Bernot Na pašo itd. Marsikatera razstavljena slika izraža razstavljačev talent za opazovanje, pa tudi precizno tehniko obdelave. Razstava pa nam tudi pove, da bo jesenski fotoamaterski klub še dolgo prednjačil pred drugimi fotoamaterskimi klubovi v Jugoslaviji.

Na razstavi so razstavljali svoja dela mladi likovniki Janko Korošec, Jaka Torkar, Jože Globočnik in Rudi Rajhman. Med vsemi vidno izstropi Jaka Torkar s svojimi deli. Kakšna dosta litrika je njegov gvaš Jesenice ob sončnem znamonu. Njegov akvarel Ljubljana kaže smisel za kompozicijo in barve. Jednakna Avtoportret in akvarel Portret dekleta pričata, da ima Torkar ne samo velik talent za pokrajino, ampak tudi za portrete. Torkar je velik talent. Upajmo, da ga bodo po dokončani soli za umetno obrt sprejeli na slikarsko akademijo. Saj talent, kot je Torkar, zasluži. Pri Korošcu in Rajhmanu je čutiti vpliv ustanovitelja jesenskega Dolika pokojnega Lojza Višnjarja, toda s svojimi deli zaostajata daleč za Torkarjem. Razstavljalcu Globočniku pa še marsikater manjka, v prvi vrsti pa čut za rečni lepoto. Slikarska umetnost ni igrančkanje z barvicami, ampak trda pot — kot v vsaki umetnosti — preko spoznavanja izraznih sredstev do napornega oblikovanja.

KRAJEVNA RESTAVRACIJA V MEDVODAH
nudi

„Jesih“

dobra pristna istrska, štajerska in različna specialna bufeljčna vina, domače žganje ter mrzla in topla jedila po zmernih cenah.
V toplih dneh se boste ohladili v prijetnem senčnatem vrtu, kjer se lahko poslužite tudi prostora za balinanje.
Ob nedeljah ples! Postrežba tečna in solidna!

Mestna opekarna Stražišče

Telefon 140

vam nudi
zidake in votlake

po najnižjih dnevnih cenah

Po želji dostavlja blago na dom!

IVAN RIBIČ:

PASTIR GABER

Gaber je prevzet zrl v njeno lepo lice, na katerem se je pojgraval sij zlata in draguljev, in ni mogel odtrgati pogleda od princesine lepote.

In Suzana je stopila še bliže k njemu, tako da so se ga dotaknili njeni zlati lasje in da je prav od blizu zrl v njene oči.

»Srečno bova vladala vsej deželi«, je dahnila. »Ti kralj, jaz kraljica — tvoga žena. Le eno željo mi izpolni — naj nosim vsaj na dan najine svatbe krono gorskega kozla. Glej, če ti je kaj do moje in svoje sreče, mi boš izpolnil to željo...«

Gaber je izpustil njeni roko in se za korak umaknil. Spet je legla trda odločnost na njegovo lice in žar v očeh mu je ugasnil.

Princesa pa je poiskala njegovo roko.

»Saj te ne silim, dragi... Časa ti dam tri dni in tri noči. Premisli! Glej, vse to, kar vidiš, vsa dežela, in — jaz!«

Mineval je tretji dan, odkar je Gaber zamišljeno sameval v svoji sobani. Že se je tretji dan nagibal v kraju, nà deželo in na mesto je legal mrak, znočilo se je in bližala se je polnoč, čas, ko mu je potekel rok premisleta.

Slonel je na oknu in zrl v zvezde. Tedaj pa je na grajski balkon stopila ženska postava, odeta v srebrno tenčico. Mesečina je obilivala njeni prelestno lepoto. Princesa Suzana je z razpuščenim zlatom njenih las zrla v noč.

Zvezde so ugašale, ko je Gaber, opit od njene lepote, pozabil na rodno vas in planino, pozabil na objubo, pozabil na vse. Stekel je po hodniku k princesi in ji padel k nogam:

»Kdaj, o, princesa, hočeš nositi krono k najini svatbi?«

Krut, zviažen smehljaj je preletel Suzanin obraz. Njena beseda pa je bila sladka, ko ga je ogovorila in dvignila k sebi:

»Kmalu, kmalu, dragi...«

»Že jutri, če želiš...« je trdo rekел Gaber.

»Ob zori te bodo čakali konji in lovci... Pohiti, da bo bliže dan najine sreče!... Toda krono mi prinesi naskrivanj, nihče naj ne zve začajo pred svatbenim dnem. Naj svet strmi tedaj! Vrni se ponoči in mi jo prinesi sam! Čakala te bom vso noč... Ne skribi, lovci, ki ti bodo pomagali, bodo molčali kot grob.«

Gaber je odhitel.

Na dvorišču so že topotali osedlani konji in koj nato se je peket oddaljil čez grajski most in se izgubil v vstajajočem jutru.

Princessa pa je odprla skrivna vrata v svoji sobani; zviažni minister je smehljaje se vstopil.

»Šel je,« je rekla Suzana. »Hvala za svet!... Ponoči se bo vrnili. Pazite, da boste s kmetavzom hitro in tiko opravili. Krono pa mi vi sami prinesite!«

Gaber je kakor brez uma drvel s konjem po cesti, potem pa kar povrek čez polja. S težavo so ga dohajali lovci, in konji so se penili.

FIZKULTURA IN ŠPORT**SPORTNA RAZGIBANOST V MEDVODAH MED MIADINSKIM TEDNOM**

Organizatorji Mladinskega tedna v Medvoda so imeli v prvi vrsti namen pritegniti čimveč mladincev v telesno vzgojnemu društvu. Zastavljeni cilj so v dokajanjih meri dosegli in razgibali s tekmovalnimi vse, ki se udejstvujejo v telesno vzgojnem društvu ali v kateri od strelinskih športnih panog. Pri tem so jim z razumevanjem pomegal sindikatni odbor medvodske delovnih kolektivov, predvsem večjih, in občinski ljudski odbor. Glavno breme pa sta nosila poštovana tovarša Lukmar in Oblak. Na tekmovalnih je sodelovalo ca 60 sportnikov.

Rezultati:

Namizni tenis — posamezno: 1. Građa - Luknar; odbojka: 1. aktiv Teren; skok v višino 1. S. Jenko 1.58 m; skok v daljino: 1. Luknar 4.94 m, met bombe: 1. Arh 53 m; met kopja: 1. A. Krajsek 36 m; met disk: 1. S. Jenko 33 m; met krogle: V. Duboković 12 m.

Tek: moški 100 m: 1. Boris Luknar 13.1 min.; ženske 60 m: Francka Kopač 9 min.

Lahka atletika — ženske: skok v višino: Angelika Grohar, 1.20 m, skok v daljino: 1. Irena Šijanec 4.05 m, kopja: Francka Kopač 19 m, krogla: Zofija Angler, 7.02 m, met bombe: Zofija Sever, 33 m, disk: Milena Pršar 21.7 metra.

Kolesarji: 1. Matevž Muhovec; kolesarke: 1. Francka Sešek.

USPEL NASTOP »PARTIZANA« V MORAVCAH

V nedeljo, 22. junija je TVD »Partizan« v Moravcah imelo prvi javni nastop. Obisk občinstva je bil dober. Največ priznanja so bili deležni orodni telefonci, pa tudi drugi nastopajoči so pokazali lep napredok.

VELIK SPORTNI DOGODEK ZA DOMŽALE

Prvo moštvo nogometnega kluba v Domžalah je v času priprav za drugi prvenstveni ljubljanske podvezje poleg pred tremi tedni v goste kombinirano moštvo Lokomotive iz Zagreba. Tekma je privabila na stadion rekordno število gledalcev, ki so bili z igro zadovoljni. Posebno so jim bili všeč Zarebčani z odlično tehniko in premisleno igro. V moštvu Lokomotive je nastopilo pet blivih prvoglavcev. Prvi polcas je končal z rezultatom 1 : 0 za poste.

Igra v drugem polčasu je gledalce še posebno navdušila. Hitro prenašanje žoge iz enega polja na drugo, ostri streli na vrata, ob katerih sta bila obilno za poslena oba vratarja, so dali tekmi pe-

(*Iz zbirke
Gorske
pravljice**)

V čast VI. kongresa KPJ**NAPOVEDUJEJO TRŽSKI STRELCI
VSEM STRELŠKIM DRUŽINAM V
SLOVENIJI TEKMOVANJE**

Ni še končano. Štirimesečno tekmovanje, ki ga je v proslavo Dneva vstaje napovedala SZS, ko so tržski strelec že razpravljali o novem tekmovanju. Da bi se strelstvo v Sloveniji še bolj razvilo in da bi v strelških organizacijah sodelovalo najširše ljudske množice, napoveduje strelška družina »Steffe Anton - Kostja« v čast VI. kongresa KPJ vsem strelškim organizacijam v Sloveniji tekmovanje v pritegniti članstvu, še posebej aktivnega članstva, v ureditvi strelščic, upoštevaje krajevne pogoje, in izvedbi strelških letnih prvenstev in v organizacijskem in političnem delovanju družin. Družine naj pošljajo tekmovalna poročila neposredno Strelški zvezzi Slovenije v Ljubljani in sicer zadnjega v mesecu, v oktobru pa 15. Posebnega poziva na tekmovanje strelške družine ne bodo prejeli. Tekmovalne točke so razvidne iz tega članka.

**PIONIRJI TRIGLAVSKEGA ODREDA
SO PROSLAVILI SVOJ PIONIRSKI
DAN**

Dovje in Mojstrano — vasi med Karavankami in triglavskim pogorjem prav gotovo poznate. Morda ste že šli skoči v Mojstrano na izlet k Peričniku ali v Vrata pod Triglavom. V teh dveh vaseh živijo pionirji in njihov odred se imenuje Triglavski. V nedeljo, 29. junija so imeli svoj pionirski dan. Priredili so razstavo. Na njem sem si ogledal zvezke in moram reči, da so bili nekateri pionirji in pionirke v resnicu pridni. Tudi razstavljene risbe in ročna dela pričajo, da znajo marsikaj. Popoldan sem prisostvoljal njihovi akademiji in priznati moram, da znajo lepo peti in recitirati, pa tudi rajati.

PIONIRJI IZ PODBREZIJ

samo za konec šolskega leta razveselli staro in mlado z veseljogom v treh dejavnih »Čarovni koš«. V nedeljo, 22. pooldne je bil izreden živčav okrog zadržnega doma. Vsečakor je bila posebna zanimivost, da smo pionirji sami pripravili in izvedli prireditev. Pri pionirski stojnici sta Francika in Marta imeli polne roke dela, ker je vsak hotel izpiči vsaj en kozaček malinovca — samo za 1 dinar. Pa tudi Cilka je imela oblio posla s prodajo vstopnic. Rezitelj Pavle, Franci in Janez so bili vplivljuni, a streghi in natančni.

Gledalci so priznali, da so mladi igralci spremno odigrali svoje vloge ter da bodo iz naših vrst lahko še zrasli spomni igralci. Posebno pozornost pa so na odru vzbujale prave živali, ki so tudi kar dobro igrale, samo Venčkova raca je večkrat »pozabila« gagati. »Direktor gledališča« Jožek mora biti kar zadovoljen s svojimi pionirji, ker smo se res dobro odrezali.

Pionirka Milena Potočnik

Ves stadio je na nogah. Ali bo Cererju uspelo nadoknadi ogromni naskok gostov? Na dotlik svojega prednika Cerer starta in se požene v lov za avstrijskim prsnim plavalcem, ki plava že proti sredini bazena. V krasnem metuljkovem slogu se Cerer žilavo bori in res mu uspe, da mater za metrom zmanjšuje razdaljo. Pri obratu ima Avstrije le še 8 m prednosti. Gledalcem začeta dih, ali bo Cerer zdržal hitri tempo. V zadnji tretjini proge je nasprotnik ujet in sedaj se borita ramo ob ramu, kdo bo preje na cilju. Z zadnjimi zamahi pridobi Cerer skoraj 1 m prednosti in kot prvi predra štafeto svojemu

tečaj za polagnje šoferskih izpitov od 4. do 8. skupine (do mojstra). Vabljeni vsi poklicni šoferi, ki želijo strokovno napredovati. V lastnem interesu naj se prijavijo v čim večjem številu.

**KRANJCANI, SAMO OD VAS JE
ODVISNO, KAKNSA BO VODA V
MESTNEM KOPALISCU**

Da je kranjsko kopališče za sedanje število prebivalstva premajhno, ve vsakdo. Zato je tem teže vzdrževati snago, zlasti če so kopaliči nedisciplinirani. Kopališča uprava in mestni ljudski odbor se trudita, da bi bila higiena v kopališču na višini. Ce pridez zjutraj tja, je povod vzoren red. Vse je pometenio in očiščeno. Pa si oglejte kopališče zvečer!

Vsepovsod leža papirji, češnjeve pečke in različni drugi odpadki; lični, zeleni koški za smeti so pa — prazni.

In voda? Cistilne naprave so v redu, tako da bi voda lahko ostala precej časa higienično neoporečna, če bi je nekateri barbarski kopaliči namenoma ne onesnaževali. Ni dovolj, da se pred kopanjem v bazenu ne poslužujejo tušev, temveč celo pijujo v vodo in opravljajo potrebe, za katere je namenjenih več drugih prostorov...

Sanitarna inšpekcijska bo letos dokaj osto nastopila proti vsem nerednežem, da tako zaščiti kopaliče pred različnimi kožnimi bolezni. Odslej ne bo smeli nihče v bazen, preden se ne bo umil pod poh. Vsi, ki bodo vodo onesnažili in tisti, ki bodo kopališče smetili, bodo kaznovani.

Upajmo, da bo še opomin zadostoval, saj menda nihče ne mara nesnage in nereda, ki njemu samemu lahko skodi.

Da slišimo še drugo plat zvona

Naši redni bračci se morda še spominjajo Čankov »Kdo jim je dal pravico, da preganjajo partizansko vodo in sijočo in »Ni vse zlato, kar se sveti«, ki smo ju objavili v zadnjih dveh mesecih. Sedaj objavljamo na obeh člankoma odgovora prizhodnih. Uredništvo se niti s prvimi člankoma, niti z odgovorom v celoti ne strinja in jih daje v diskusijo bračcem, zlasti pa frontovcem na Poljanah nad Jesenicami in v Gozd-Martuljku. Smatramo pa kaj je naveden odgovor, da je dolžnost tiska in javnosti, da brani partizanske vode in njihove ceste pred krivicami, ki se tu in tam dogajajo. Zato uredništvo smatra, da diskusija s tem dverja odgovorno posredovanje, objavlja jih pa zato, da bi javnost prisla do objektivne resnice, katere, žal, odgovora še ne povesta.

Ni vse zlato, kar se sveti

V članku »Ni vse zlato kar se sveti« ste brači o grobajočih in nasiljivih pojavljanih gospodarjev nad najemniki. Vendar pa bi bilo zaželeno, da bi ti miroljubni najemniki opisali nekoliko

članek o preganjaju partizanske vloge Cecilije Senker je v Gozdov povzročil veliko razburjenja. Ljudje so zahtevali razčiščenje te zadeve. Da bi bili še drugo plat zvona, smo sklicali množični sestanek OF. Na sestanku smo ugotovili, da Senkerjeva ni bila hladno sprejeta, ko je prisla v vas, saj je takoj dobila stanovnike, potrebitno pohištvo, prvo hranilo, podporo in tudi varstvo za otroka (op. ur.). Senkerjeva je dobila odločbo za preselitev na Srednji vrh leta 1950 (op. ur.).

KLO ni imel potrebnih prostorov za pisarne. OLO je pritisnil na KLO Gozd, naj ta izprazni za pisarne sobi v nacionalizirani hiši. Stanovanje v Gozdu ni na razpolago. Zadeva se je vlekla, OLO pa je pritisnil in že grozil, da ne prekršimo pisarne. Na Srednjem vrhu so na množičnem sestanku govorili o preselitveni odločbi za Senkerjevo in njenega otroka (op. ur.). Senkerjeva je dobila izkoristivo za preselitev na Srednji vrh leta 1950 (op. ur.).

Dejstvo je, da so pobrali podpis proti Senkerjevi, vendar ne na pobudo predsednika AFZ. Pobrali pa jih nista le strelčalki, ampak je bila ta akcija spontana vaska zadeva. Da pa se je ta akcija pokrenila, pa je diskusija dala točen odgovor. Senkerjeva se je s svojim neprimernim, groblim in oblastnim obnašanjem in tožbami ustvarila tak počas, kot ga ima danes, ko ima vsak manj prijateljev. (Ali je bilo pobiranje podpisov edino sredstvo, ki bi odvadilo Senkerjevo prej omenjeni način?)

Popolnoma zgrešeno je, da je kdo manj vredno imenuje Julko Robičev, (ki je med drugimi pobral podpis za Izgon Senkerjeve — op. ur.) in pri tem napljuje, da je hči narodnega Izgonca. On je bil za svoja dejanja itak obsojen, ki zanje svojci ne morejo odgovarjati.

Blenkuš Marija je in bo ostala na čelu AFZ. Samo je vodila šolsko kulturno. Organizacija AFZ je še najbolj dejavna v vasi. Dočim pa je bila Senkerjeva le suha veja te organizacije. Odčela je, (Senkerjeva — op. ur.) da se jo je gledalo po strani in ni dobila nobenega darila, razen para čevljev, para nogavic in eno oblike. Dejstvo pa je, da stv. dobila več od nje le dva otroka, vel drugi pa manj.

Op. ur. — To je mnenje, ki ga ima v Gozdu o Senkerjevi. Če je skrajnosti pravljivo, dvomimo. S tem pa seveda ne zagovarjam članka, ki je bil maja objavljen in ki je povzročil v Gozdu tako razburjenje. Pobiranje podpisov za izselitev nekega človeka, ki ima še nedorslašega otroka, po naši navoro, še manj pa socialistično. Mislimo, da bi bilo o tej zadevi še potrebno razpravljati.

ŠAH

Po končanem turnirju za prvenstvo Gorenjske so udeleženci odigrali brzoturnir, na katerem je zmagal mladi Simontič iz Domžal.

Ing. Tekavčič v novi prvak Pogačnik sta 7. t. m. odigrala v domu JLA simultano, vsak z 20 udeleženci. Po treh urah igre je mojster 15 partij dobil, dve izgubili in 3 remizirali. Pogačnik pa je dobil 15 partij, 3 izgubili in 2 remizirali.

V okviru tedna učencev v gospodarstvu je Pogačnik 18. junija odigrala simultano proti 26 učencem v gospodarstvu. Po eni uri in tričetrti je 24 partij odločil v svojo korist in remiziral proti Bratiču in Medicu (oba iz Mleksarske Šole). Slišljanka je uspela posebno v propagandnem smislu, saj je učencem v gospodarstvu prikazala lepoto šahovske igre in učence — gledalce — navdušila za šah.

Ob tej priliki naj omenimo, da je na prvenstvu Gorenjske zmagovalec Pogačnik osvojil prvo kategorijo, kar je lep uspeh za gorenjski šah, ki je končno dobil prvakategorkornika.

Jože Pogačnik, gorenjski šahov

Križem križem na Gorenjskem

NOVICE IZ KAMNIKA

Veliki plakati že vabijo na veliko proslavo 70-letnico kamniškega gasilskega društva, ki bo 13. julija letos. Spored je zelo pester. Gasilci z vso naločjo urejajo gasilski dom, ki je vsak dan lepiš. Popravili so zid pri parku. Hvalevredno je, da so večino del opravili člani s prostovoljnimi delom.

Poplah v kokošnjem rodu. Kokošji zarod v kamniških predmestjih Podgora in Novi trg živi v velikem strahu. Vsak dan prihajajo lische na dvorišče po svetu plen in podijo kokoši celo po cesti med hišami. Tudi v Nevljah in na Perovem je škoda zaradi lische občutna. Lovcev se ne bojijo, ker vedo, da bo njihov kožuh še pozimi privlačen za lovski puške. Ljudje zapirajo kokoši, lische preganjam o s krepelci in poleni, otroci pa so se obrožili s pračarni. Seveda brez uspeha.

KAMNIŠKI PLANINCI S PROSTOVOLJNIM DELOM POVEČUJEJO PLANINSKO KOCO NA KAMNIKEM SEDLU.

Ze tri nedelje zaporedoma se člani planinskega društva v Kamniku udeležujejo prostovoljnega dela pri razširjeni koče na Kamniškem sedlu. Doslej se je pri tem delu zvrstilo nad 100 ljudi, ki so na ramah znosili od pastirskih koč ob znožju Sedla do Kamnike okroglo 11 kub. metrov tramgov.

KDO BI NAM ZNAL POJASNITI? Kruh iz kamniških pekarjev je včasih zbit kot opeka in premalo pečen. Ali je krv temu kvas, štednja z gorivom, moka ali kaj?

IZ DOMZAL

Pravilika hitrost, ki lahko povzroči nesrečo. Domžalci se pritožujejo nad nekaterimi soferji tovornih avtomobilov, ki črve z blazno hitrostjo skozi mesto in dvigajo celo oblake prahu. Pešci in kolesarji so v stalni nevarnosti, da se jim pripeti kakša nesreča. Kaj ko bi merodajnik na takšne prekrške malo bolj pazilj in jih na mestu kazovali.

ZLATA POROKA

V domžalski občini sta praznovala zakonca Marija in Franc Zalčkar do kaj redko slavje — 50 letnico zakonske zvezne. Jubilanta sta ta pomembni življenki dan dočakala čila in zdrava in ga proslavila v krogu obilne družine — sinov, snah in vnukov.

Vsi znanci, starci partizani, želimo na prednima zakoncema, ki sta nam dajala med vojno že od 1941. Ita topio zavjetje, obilo zdravja in sreče!

NEURJE S TOCO V KAMNIKU JE POVZROCILO PRECEJSNJO SKODO

V noči od četrtna na petek, t.j. od 19. na 20. junij je nad Kamnikom in okolico zadivaljila kratka, a huda nevihta s točo. Neurje je zajelo vse kraje do Smarce in do Tuhinjske Srednje vasi in Most. Toča je bila tako gosta in debela, da je pobijala opeko in šipe (šoli v Mostah je toča pobila vse okenska stekla), na polju pa je popolnoma uničila pridelke, zlasti žito in krompir ter oklestila vse sadno drevo. Veliko Skodo je prizadela zlasti Komend, Potoku, Mostam in Krizu. Posebna komisija, katero je takoj sestavil občinski ljudski odbor v Komendi, jo sedaj ocenjuje.

SVOLENSKI ALPINISTI SO SE VRNILI IZ AVSTRIJE

Vzpona na Grossglockner, ki ga je organizirali alpinistični odbor PD Jesenice, se je udeležilo 47 najboljših alpinistov z Jesenice, Kranjem, Ljubljane in Celju, tako da je bila v resnicu zastopana najboljša slovenska alpinistična elita. Od 47 udeležencev jih je 35 doseglo najvišji avstrijski vrh. Avstrijski alpinisti so slovenskim alpinistom k uspehu čestitali in izrazili priznanje visoki ravni slovenskega alpinizma. V ponedeljek so se slovenski alpinisti vrnili domov.

KOPALCI, SORA VAS VABI!

Ni novost, da je Sora zelo topla reka. Zato se v poletnih mesecih zateku vanjo staro in mlado iz Medvod in okolice. Že mesec dni pred pričetkom kopalne se zone srečate v sončnih dneh ob njenih bregovih prve kopalce. V poletnem času pa je od Reteč do Medvod ob Sorri vse živo.

Kopanje v lepi prirodi je sicer prizetno, vendar bo marsikom, ki si med sončenjem začeli kaj tekočega ali kaj za pod zob, zelo ljubo, da je mestna očina v Medvodah mislila tudi name. Zgradila je kopališče za okoli 300 oseb

in uredila poleg kabin tudi prostor za bife, kjer bodo na razpolago različna mrzla jedila, vina, domače zganje in brezalkoholne pižace.

Z majhne deharje lahko v času leta ne dopusta ali že sedaj ob nedeljah in med tednom preživite v novem kopališču prav prijetne urice.

ČUDNO POJMOVANJE DOLŽNOSTI IN PRAVIC

Gre za tov. Janeza Zupanca in Franca Luskovca iz Škofje Loke. Prvi je bil predavatelj v tečaju za šoferje-armoristerje, ki ga je priredilo tamkajšno avtomoto društvo, drugi pa je eden od treh članov, določenih v izpitno komisijo ob zaključku tečaja.

Tako-le je bilo: Avto-moto društvo je sklenilo, naj bi bili izpiti 20. t. m. Mestni odbor Ljudske tehnike pa je en dan pred izpiti sklenil, naj bi le-te prestavili za štirinajst dni, da bi se tečajniki res dobro pripravili in da bi do tedaj pravili društveni avto, potreben za izpitne vožnje.

Na tej seji sta bila navzoča dva člana izpitne komisije, le tretjega člena komisije tov. Luskovca in Zupanca, ki naj bi pri izpitu izpravšali, ni bilo. Tajnika avto-moto društva so zadolžili, da naslednji dan pred izpiti seznamti s sklepom tečajnike in omenjanemu dva člana. Tov. Nesan je svojo dolžnost opravil, vendar s tem stvar ni bila urejena. Zupanc in Luskovc, kremenita moža, sta sklep »razveljavila« in tako so tečajniki pred enim samim članom izpitne komisije — polagali izpite. (Ce so ti izpiti veljavni ali ne, menda ni potrebno pojasnjavati.)

Tako je, če imaš v sicer enem najboljših škofovskih društev ljudi, ki menjijo, da brez njih ni mogoče o nčemer odločati. Tov. Zupanc naj se zaveda, da društvo za takto plačilo, kakor ga je on prejel, še vedno lahko dobri pre davatelj. In to manj samovoljnega!

Mar naj take člane še obdržimo v društvu, če ne bodo spoznali svojih napak?

ZAKAJ JE BELI CRN IN CRNI BEL?

Ne vem, če je drugod tudi tako, a v kranjskih pekarjih se to precej pogosto dogaja. Zahtevaš »črna« kruh, pa dobis skoraj čisto belo štruco, še večkrat pa je obatno.

Možlo je, da so poslikje moko razlike, ni pa možno, da bi peki tega pred pripravljanjem testa ne ugotovili. Mislim, da bi jim bili vsi potrošniki iz sreca hvaležni, če bi se v bodeče nekaj bolj potrudili in zamesili zares iz 80% pšenične moko črn in iz 90% bel kruh, ali pa, če jim dela to preveč prahljavi, naj moko pomešajo in prodajo srednje bel kruh po — srednji ceni.

PO ŠDERUSTVU DISI

Ljubljanci se pritožujejo, ker morajo plačati za tramvajske prevoze iz Šiške do glavnega pošte deset dinarjev (cene je res neschidna, ceprav je električni tok drag, nič manj pa vzdrževanje voznega parka in številnih uslužbencev). Kaj bi neki rekli, če bi prišli v kranjsko kopališče? Samo za shranitev kolesa plačamo vsakokrat deset dinarjev. Ves verjetjalni in konstantni kapital »podjetja«, ki kolesa shranjuje, pa obstoji iz nekaj trhlih letov in stola za uslužbenca. Ce bi hotel kvalificirati to začaranovanje, bi se moral poslužiti izraza, ki ga slovenski pravopis ne bi smel več vsebovati!

Sestrlja za vzdrževanje kopališča dobiva uprava menda v zadotni meri že z zvišano vstopino in najemnino za kuhinje. Mar ne?

KAKO BI BIL, ČE BI NA JESENICAH ODPRELI SE PETI RAZRED OSNOVNE ŠOLE?

Nekateri jesenški starši so nam poslali dopis, katerem predlagajo, da bi na Jesenicah odprli še peti razred osnovne šole za tiste otroke, ki so v znanju še prešibki, da bi lahko z uspehom nadalj. valli šolanje na gimnaziji. Letos je bilo ocenjevanje precej strogo in le redki v četrtnem razredu so izdelali z odličnim in prav dobrim uspehom. Učencem z dobrim in zadoštnim uspehom, svetuje učiteljstvo, naj bi ponavljali četrti razred. Pri tem pa morda ni pomislico, kako bi ponavljajanje vplivalo na učenca, ki je prav vzpridel in bi moral prav tako ponavljati razred kakor tisti, ki ga niso izdelali. Mar bi ne bilo bolje, da bi odprli še peti razred, ki bi te učence pripravljali za vstop v gimnazijo? Otroci bi takoj le občutili, da so sli za korak naprej.

Kopanje v lepi prirodi je sicer prizetno, vendar bo marsikom, ki si med sončenjem začeli kaj tekočega ali kaj za pod zob, zelo ljubo, da je mestna očina v Medvodah mislila tudi name. Zgradila je kopališče za okoli 300 oseb

Naročniki!

Ali ste že poravnali naročnino za prvo polletje? Ce ne, pošljite po 150 dinarjev v Kranj na čekovni račun »Gorenjskega glasa« pod št. 624-90200-7.

Želimo, da bi opozorilo upoštevali s tolikšnim razumevanjem, kakor je upoštevala uprava lista vaše zaostanke pri plačevanju naročnine! Ker pridejo z naročnino do dobršnega dela sredstev, potrebnih za redno izdajanje lista, ne odlasajte s poravnavo dolga!

Letna naročnina »Gorenjskega glasa« znaša 300 din, polletna 150 din, četrletna 75 din, meseca 26 din.

OBSODBA SPEKULANTA PRED KAMNIŠKEM SODISCEM

Dragomir Petovič, rentnik iz Lepoča pri Kragujevcu je hotel priti do tamkajškega zaslužka s tem, da je po tavanem kamniškem okraju nakupil večjo količino rezanega lesa in ga z velikim dolčkom preprodajal v kragujevškem okraju. V ta posej pa je speljal tudi železniškega zaslužka Ernesta Kocjančiča v Vrhpolju pri Kamniku, ki mu je bil tolmač, ga seznanjal s prodajalcem in se pogajal za ceno. Sodisce v Kamniku je ugotovilo, da je otočeni Petovič špekularil z lesom in mu navjal ceno. Zato ga je obodilo na šest mesecov, meščetarja Kocjančiča pa na tri meseca zapora.

ZAKAJ VSE TRI PROSLAVE V ENEM MESECU?

Kar tri prireditve večjega obsega pripravljajo v Kamniku za mesec julij. 5. julija bo koncert prvega slovenskega pevskoga zborja »Lire« v proslavi svoje 70-letnice, teden dni nato bo slavilo 70-letnico kamniškega gasilskega društva in 22. julija kamniška smodnišča 100-letnico. Ob tej priliki bo delavstvo izročilo svojemu namenu novo prostovno dvorano.

Se vam ne zdi, da je razdobje med temi proslavami le prekratko, in da bi prireditve bolje učinkovale, če bi vsaj eno prestavili v avgust?

NOVA JESENISKA POSTAJA BO MED NAJLEPŠIMI V JUGOSLAVIJI

Ko smo prejšnji mesec objavili, da bodo pričeli graditi na Jesenicih novo potajno poslopje, mnogi Jesenčani niso verjeli. Tega pa jim ne smemo zameriti, saj se je gradnja postajnega poslopnega vlekla kar povest o jari kači. Tudi letos je sprva kazalo, da z gradnjo ne bo nič. Pred nedavnim pa so vendarle pričeli odstranjevati temelje prejšnjega porušenega poslopnega, da bodo lahko zgradili novo postajno poslopje, ki bo dolgo okrog 130 metrov in kot pravijo eno najlepših v Jugoslaviji.

Gradnja novega postajnega poslopnega na Jesenicih je prevzelo podjetje »Primorje«. Upajmo, da bo svojo načelo pravčasno ali pa še celo predčasno izpolnilo.

SOCIALNO SKRBSTVO V DOMŽALSKI OBČINI

Svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko domžalske občine se je povečal od pet na enast članov. Sestavlja ga zastopniki množičnih organizacij in zdravstva, ljudje, ki imajo smisel in voljo sodelovati pri reševanju zdravstvenih in socialnih problemov. Svet je že predvsem prepravil; da z gradnjo ne bo nič. Pred nedavnim pa so vendarle pričeli odstranjevati temelje prejšnjega porušenega poslopnega, da bodo lahko zgradili novo postajno poslopje, ki bo dolgo okrog 130 metrov in kot pravijo eno najlepših v Jugoslaviji.

Učenci imajo popolno oskrbo v šolskem internatu. Za plačevanje oskrbine in morebitne druge podrobnosti se obražejo na upravo šole — Kmetijska šola Polje pri Begunjah.

OPOZORILO

Ljudski odbor mestne občine Kranj opozarja vse prebivalce na območju mesta Kranja, da se ravna po odloku MLO Kranj št. 2113/51 z dne 21. IV. 1951, s katerim se prepoveduje zahajevanje vrtov in drugih nastavov s pitno vodo iz vodovoda.

Vsi krščilci tega predpisa bodo najstrože kaznovani.

Ljudski odbor mestne občine Kranj

OBJAVA

Ameriški rojaki, ki so prispevali v Jugoslavijo s prvo skupino Okorn odpotovljeno iz Ljubljane v soboto dne 5. julija ob 9. uri 25 minut. Za to skupino bo na postaji Ljubljana — glavni kolodvor rezerviran poseben vagon. Odpotvite od doma tako, da se boste lahko pridružili svoji skupini, ki se omenjenega dne zberejo v hotelu »Slon«, ali pa prej na postaji.

Slovenska izseljenska matica Ljubljana

TEDENSKA KRONIKA

Zdravniška služba

Dežurna služba brivskih in frizerskih obratov na področju Ljudskega odbora mestne občine Jesenice v nedeljo, 6. julija: Brivski in frizerski salon Slavko Konc, Jesenice.

Od 5. julija dalje skozi ves teden ima nedeljsko in nočno zdravniško službo pri okrajnem Svetu za zdravstvo v Kranju dr. Ivan Vidmar, tel. 268. Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

Dežurna zdravniška služba na področju Ljudskega odbora mestne občine Jesenice od petka, 4. julija do petka, 11. julija: dr. Avgust Tancar, Jesenice, Lavra Devetak, tov. delavka; Alojzij Hladnik, kovač in Marija Tonin, delavka; Stanislav Turšič, mehanič. in Antonija Juhant, uslužbenka; Josip Dobrovnik, ekonom in Minka Šapnik uslužbenka. — Čestitamo!

Nove družine

V Kranju so se 28. junija poročili: Miroslava, Jožef Štifter in Antonija Brezovec, Kranj; Peter Škrjanc, Šp. Duplje in Antonija Grašč, Strahinj; Janez Maček in Ana Terkaj, Kranj. — Čestitamo!

V mesecu juniju so se v Kamniku poročili:

Karel Dragutin Močnik, usm. pom. in Jožeta Petrovič, tkalka; Avgustin Česar, pismarica in Nada Frančiška Mavzovec, trgovska pomočnica; Jakob Skrjanc, vodja str. delavnice in Uršula Maček, zasebna; Aldo Bač, miličnik in Lavra Devetak, tov. delavka; Alojzij Hladnik, kovač in Marija Tonin, delavka; Stanislav Turšič, mehanič. in Antonija Juhant, uslužbenka; Josip Dobrovnik, ekonom in Minka Šapnik uslužbenka. — Čestitamo!

Mali oglasi

Preklic